

TABLOU CRONOLOGIC

Ianuarie 17: Biroul Politic al CC al PCR decide înființarea unei comisii de partid care să se ocupe de naționalitățile conlocuitoare, cu sarcina de a studia problemele economice, politice și social-culturale ale minorităților.

Februarie 14-25: Are loc Congresul al XX-lea al PCUS. În noaptea de 24/25, Nikita Hrușciov prezintă doar delegaților sovietici Raportul secret prin care erau demascate abuzurile săvârșite de Stalin, momentul marcând totodată abandonarea „cultului personalității”.

Martie 23-35: La București are loc Plenara lărgită a CC al PCR. Raportul prezentat de Gh. Gheorghiu-Dej reia în mare ideile prezentate de Nikita Hrușciov la Congresul al XX-lea al PCUS.

Aprilie 3-6, 12: În cadrul ședinței Biroului Politic al CC al PCR, Miron Constantinescu - susținut de Iosif Chișinevschi - demască „cultul personalității” în România, motiv pentru care Gh. Apostol îi acuză de „deviaționism”.

Aprilie 12: „Gazeta literară” publică un interviu cu scriitorul Alexandru Jar, care denunță abuzurile organelor de represiune și proletcultismul.

Mai 15: În cadrul ședinței organizației PCR din Uniunea Scriitorilor, Alexandru Jar este exclus din partid.

Iunie 22: În cadrul ședinței Biroului Politic al PCR au fost elaborate instrucțiunile cu privire la criteriile eligibilității viitorilor membri de partid, reactivându-se totodată controlul compoziției sociale.

Iunie 23-26: Vizita lui Iosip Broz Tito la București, la doi ani după reluarea relațiilor diplomatice dintre cele două țări.

Iunie 27-30: Are loc Congresul al II-lea al Uniunii Tineretului Muncitor, care va alege în funcția de prim-secretar pe Virgil Trofin.

Iulie 3: Cotidianul „Scânteia” publică hotărârea CC al PCUS cu privire la „cultul personalității”.

Iulie 28: În Ungaria se desfășoară Plenara CC al Partidului celor ce Muncesc, prilej cu care Ernő Gerő este ales prim-secretar al partidului în locul lui Mátyás Rákosi.

Octombrie 5: János Fazekas și Miron Constantinescu prezintă Biroului Politic al CC al PCR un amplu raport asupra situației populației maghiare din Transilvania, precum și atitudinea intelectualilor față de politica partidului.

Octombrie 23: La Budapesta se declanșează revoluția ungară.

Octombrie 24: Plenara CC al Partidului celor ce Muncesc din Ungaria decide numirea lui Imre Nagy în funcția de prim-ministru.

Octombrie 24: La Cluj, studenții maghiari ai Institutului de Arte Plastice care au inițiat o mișcare de solidarizare cu revoluția din Ungaria au fost arestați.

Octombrie 25: Ernő Gerő este înlocuit cu János Kádár.

Octombrie 29: Declanșarea „Războiului Suezului”, prin atacarea Egiptului de către Israel și de aviația Marii Britanii.

Octombrie 31: Imre Nagy anunță intenția Ungariei de a părăsi organizația Tratatului de la Varșovia.

Noiembrie 1: Nikita Hrușciov vine la București pentru a discuta cu Gh. Gheorghiu-Dej și A. Novotny (omologul cehoslovac) situația din Ungaria și modalitățile de intervenție militară în această țară.

Noiembrie 4: Intervenția trupelor sovietice în Ungaria, pentru înăbușirea revoluției.

Noiembrie 4: La București sunt arestați mai mulți studenți care intenționaseră să organizeze o manifestație de adeziune la ideile revoluției de la Budapesta.

Noiembrie 18: Arestarea altor cinci studenți maghiari de la Cluj, care și-au manifestat solidaritatea cu evenimentele revoluționare din Ungaria.

Noiembrie 22-28: Vizita la Budapesta, sub conducerea lui Gh. Gheorghiu-Dej, a delegației de partid și de stat din România, prilej cu care sunt semnate câteva acorduri, din care unul prevede acordarea dreptului de azil grupului Imre Nagy.

Noiembrie 23: Imre Nagy și alți 39 membri ai „grupului” său au fost transportați cu avionul în România, fiind cazați la Snagov, sub atenta supraveghere a organelor de Miliție și Securitate.

Decembrie 15: Vizita lui Gh. Gheorghiu-Dej în Regiunea Atonomă Maghiară, prilej cu care se reproșează comunității maghiare de aici lipsa de loialitate față de statul român.

Decembrie 27-29: În cadrul Plenarei CC al PCR, Pavel Țugui critică atitudinea intelectualilor din România, mulți dintre ei aflați sub influența ideologiei burgheze.

1957

Ianuarie 1-4: O delegație română, în frunte cu Gh. Gheorghiu-Dej, participă la întrunirea comună a liderilor din țările comuniste, ce a avut loc la Budapesta.

Ianuarie 10: Apare la Cluj, sub egida Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă, revista săptămânală „Tribuna”, ce are ca redactor șef pe Ioanichie Olteanu, publicație la care va colabora și câțiva scriitori maghiari (Lajos Léty, András Sütő ș.a.).

Ianuarie: Este formulată „doctrina Eisenhower”, pe baza căreia se va acorda ajutor economic și militar acelor țări care erau în pericol de a deveni comuniste.

Februarie: Reapare revista în limba maghiară „Korunk”, având ca redactor șef pe Ernő Gáll.

Martie 21-28: Vizita oficială la Moscova a unei delegații de partid și de stat din Ungaria, sub conducerea lui János Kádár.

Martie: Se constituie Uniunea Asociațiilor Studențești din România, adoptându-se totodată statutul organizației.

Iunie 25: Este elaborată o hotărâre a CC al PCR cu privire la îmbunătățirea învățământului superior, pe baza căreia vor fi excluși din universități mai mulți profesori și studenți pe temeiul „originii sociale nesănătoase”.

Iunie 28-iulie 3: Are loc Plenara CC al PCR, cu ocazia căreia sunt excluși din conducerea partidului Miron Constantinescu și Iosif Chișinevski.

August 8: Se naște la Târgu Mureș viitorul poet, publicist și regizor Gábor Tompa.

– La Budapesta apar lucrările lui Endre Pálffy, docent la Universitatea „Eötvös Loránd”, *Literatura română în secolul XX* și *Istoria literaturii române*.

– La București apare în limba română o antologie de *Poezii* ale lui Jenő Kiss.

1958

Ianuarie 7: Încetează din viață Petru Groza, președintele Prezidiului Marii Adunări Naționale.

Ianuarie 28: În Ungaria, Ferenc Münnich devine prim-ministru, funcție ocupată până în 13 septembrie 1961.

Februarie 20-28: Are loc vizita în România a unei delegații de partid și de stat ungare, în frunte cu János Kádár.

Aprilie 16: La București este semnat un protocol de cooperare economică și de schimb între România și Ungaria.

Mai 7: S-a semnat protocolul comercial româno-ungar, care prevedea creșterea volumului de schimburi între cele două țări.

Mai 24: Cu ocazia unei reuniuni la Moscova a primilor secretari ai partidelor comuniste, a primilor miniștri și a miniștrilor apărării din țările Tratatului de la Varșovia, Uniunea Sovietică anunță retragerea trupelor ei din România, operațiune încheiată la 25 iunie același an.

Iunie 4: Are loc la Cluj premiera piesei lui Teofil Bușecan, *Dialog în parc*, ce abordează entuziasmul tinerilor din localitate pentru construirea noii societăți.

Iunie 9-13: Are loc Plenara CC al PCR, în cadrul căreia a fost dezbătut raportul Biroului Politic cu privire la politica de promovare a cadrelor și compoziția socială a partidului. Totodată au fost excluși mai mulți vechi ilegaliști.

Iunie: Arestat încă din mai 1957, fostul președinte al Republicii Ungaria, Zoltán Tildy, este condamnat la șase ani de închisoare, pentru atitudinea avută în zilele revoluției de la Budapesta.

Iulie 27: Este dat publicității Decretul nr. 318 pentru modificarea Codului Penal și a Codului de Procedură Penală, prin care se crează cadrul juridic pentru o nouă serie de condamnări politice.

1959

Ianuarie 24: Au loc la Cluj incidente cu tentă naționalistă, cu ocazia aniversării unirii Principatelor române.

Februarie 20-24: La București se desfășoară cea de-a doua Conferință a Uniunii Asociațiilor Studențești din România.

Martie 18: La Budapesta este semnat acordul consular româno-ungar, ce va fi ratificat la 15 septembrie.

Aprilie 1: Sunt arestați de Securitate autorii manualului de gramatică pentru clasa a VI-a, destinat școlilor cu predare în limba maghiară (Miklós Fejér și Jenő Nagy).

Aprilie 18: La Cluj se sinucide istoricul literar și esteticianul László Szabédi, profesor la Universitatea „Bolyai”.

Aprilie 20-23: Are loc ședința Biroului Politic al CC al PCR, în cadrul căreia s-a aprobat propunerea de unificare a Universităților „Babeș” și „Bolyai”.

Aprilie 24: La Budapesta este semnat un protocol în ceea ce privește schimburile comerciale româno-ungare.

Septembrie 2: Moare poetul și publicistul clujean Jenő Szentimrei, fost director al Teatrului Maghiar de Stat, autor al unor volume inspirate din viața transilvăneană și al monografiei despre Ferenc Kölcsey.

Septembrie: Vizita liderului sovietic Nikita Hrușciov în Statele Unite ale Americii.

Noiembrie 30-Decembrie 5: La Budapesta se desfășoară cel de-al VII-lea Congres al Partidului Muncitoresc Socialist Ungar.

1960

Februarie 14-16: Au loc la Budapesta lucrările comisiei mixte economice româno-ungare.

Martie 4: Moare la Cluj scriitorul István Asztalos, a cărui creație literară a avut ca subiect predominant viața satului transilvănean.

Martie 13: Gh. Gheorghiu-Dej este prezent la Cluj, data marcând și împlinirea a 15 ani de la trecerea Transilvaniei sub administrație românească. Într-un discurs ținut aici, liderul partidului contestă Uniunii Sovietice rolul de conducătoare a lagărului socialist.

Iunie 20-25: Are loc Congresul al VIII-lea al PCR, Gh. Gheorghiu-Dej fiind reales prim-secretar al CC.

Iulie 2: Este semnat acordul economic româno-ungar pentru perioada 1961-1965.

Iulie 4-9: La București se întrunește comisia româno-ungară pentru cooperare tehnico-științifică.

August 30: În fața Marii Adunări Naționale, Gh. Gheorghiu-Dej prezintă direcțiile politicii externe a României, de deschidere față de țările occidentale.

Decembrie 18: La București este semnat protocolul de colaborare economică și schimburi comerciale româno-ungar.

– La Budapesta apare *Manualul de conversație în limba română*, elaborat de Endre Pálffy.

1961

Martie 21: Lajos Takács devine membru al Consiliului de Stat, având această calitate până la 17 martie 1975.

Aprilie 18: Este semnat la Budapesta protocolul de schimburi comerciale româno-ungare.

August 3-5: Are loc întâlnirea țărilor membre ale pactului de la Varșovia, prilej cu care România își anunță o poziție proprie, diferită de celelalte state semnatare.

August 12-13: Este construit de către Republica Democrată Germană faimosul „zid al Berlinului”.

Septembrie 13: János Kádár devine prim-ministru al Ungariei.

Decembrie 10: Mihály Gere este numit președinte al Comitetului pentru Problemele Administrației Locale din România.

- La Budapesta apare lucrarea lui Endre Pálffy, *Istoria literaturii române*.

1962

Ianuarie 13: Moare la Cluj filologul Géza Blédy, conferențiar la catedra de filologie romanică a Universității „Babeș-Bolyai”, care în 1942 a obținut titlul de doctor cu lucrarea *Influența limbii române asupra limbii maghiare*.

Aprilie 27-30: Are loc sesiunea extraordinară a Marii Adunări Naționale, care declară încheierea procesului de cooperativizare a agriculturii.

1963

Ianuarie 3: Prin Decretul nr. 5 sunt amnistiate o serie de infracțiuni și au fost grațiate unele pedepse, ceea ce a dus la eliberarea din penitenciarele românești a mai multor deținuți politici.

Martie 21: Adunarea de Stat a Ungariei alege pe István Dobi în funcția de președinte al Consiliului Prezidențial, iar pe János Kádár în cea de prim-ministru.

Aprilie 12: Moare la Cluj geologul Zoltán Török, profesor și decan la Facultatea de geologie-geografie a Universității „Bolyai”.

Iunie 24-25: Vizita la București a unei delegații sovietice, în frunte cu Nikita Hrușciov, iar discuțiile cu partea română scoate în evidență mai multe probleme divergente.

1964

Aprilie 15-22: Plenara CC al PCR, care adoptă Declarația cu privire la poziția partidului în problemele mișcării comuniste și muncitorești internaționale.

Octombrie 14: La Moscova, în urma Plenarei CC al PCUS, este înlăturat Nikita Hrușciov de la conducerea partidului, în locul său fiind ales Leonid Brejnev.

1965

Februarie 3: Tibor Erdey-Grünz (chimist maghiar, profesor la Universitatea din Budapesta) și Dezső Miskolczy (șeful catedrei de neurologie de la Institutul de medicină și farmacie din Târgu Mureș), au fost aleși membri de onoare ai Academiei Române.

Martie 19: Moare Gh. Gheorghiu-Dej, prim-secretar al CC al PCR.

Martie 22: Plenara CC al PCR alege pe Nicolae Ceaușescu în funcția de prim-secretar al partidului.

Aprilie 19-24: Are loc Congresul al IX-lea al PCR.

Mai 13: Moare la Odorheiu Secuiesc poetul și activistul de partid László Tompa.

Iunie 25: Gyula Kállai este numit prim-ministru al Ungariei, în vreme ce Kádár va ocupa doar funcția de prim-secretar al Partidului Muncitoresc Socialist Ungar.

Iulie 19-24: Are loc Congresul al IX-lea al PCR, care confirmă pe N. Ceaușescu în funcția de prim-secretar al CC, hotărându-se totodată revenirea la vechea titlatură a Partidului (din PMR în PCR).

August 21: Adoptarea Constituției Republicii Socialiste România.

August 21: Mihály Gere devine vicepreședinte al Consiliului de Stat.

Noiembrie 4-8: Vizita primului secretar al partidului, Nicolae Ceaușescu, prin județele Cluj și Maramureș.

1966

Martie 29-aprilie 8: La Moscova are loc Congresul al XXIII-lea al PCUS, în cadrul căruia Leonid I. Brejnev este ales secretar general al partidului.

Noiembrie 28-decembrie 3: Se desfășoară lucrările Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Ungar.

Decembrie 10-20: Au loc conferințele regionale PCR, în care sunt dezbătute problemele economiei naționale și stabilirea strategiilor de dezvoltare pe viitor.

- Începutul „Revoluției culturale” în Republica Populară Chineză.

1967

Septembrie 6: URSS și Ungaria semnează un tratat de prietenie, colaborare și asistență mutuală.

Decembrie 6-8: Are loc Conferința Națională a PCR, în care este dezbătută - printre altele - și îmbunătățirea organizării administrativ-teritoriale a României.

1968

Februarie 16: Sunt modificate câteva articole din Constituția RSR, din punct de vedere administrativ-teritorial România urmând să fie împărțită pe județe.

Mai 13: Marea Adunare Națională adoptă o nouă Lege a învățământului.

Mai: Vizita în România a lui Richard Nixon, președintele Statelor Unite ale Americii, și a lui Charles De Gaulle, președintele Republicii Franceze.

August 21: Intervenția în Cehoslovacia a trupelor Tratatului de la Varșovia, cu excepția României, care a refuzat să participe.

August 21: În cadrul unei mari adunări populare din Piața Palatului din București, primul secretar al partidului, Nicolae Ceaușescu, ține un discurs în care condamnă intervenția trupelor Tratatului de la Varșovia în Cehoslovacia.